

Anmälan mot Miljö- och byggnämnden i Härjedalens kommun för att nämnden kontaktat kommunens socialkontor i ett tillsynsärende enligt miljöbalken

Anmälan

I en anmälan som kom in till JO förde AA fram klagomål mot Miljö- och byggnämnden i Härjedalens kommun. Han anförde i huvudsak följande.

Våren 2009 besökte miljöinspektören BB hans fastighet. Anledningen till besöket var en anmälan till kommunen om att avloppsanläggningen inte fungerade som den skulle. Han uppfattade besöket som obehagligt på olika sätt. BB påstod att han hade obetalda skulder till det företag som utför slamtömningar (Reaxer AB), vilket inte stämde. Hon hotade med vite och förbud att använda anläggningen, trots att någon undersökning av dess funktion inte hade påbörjats. BB tog också, utan att först underrätta hans familj eller hämta in deras medgivande, kontakt med socialkontoret i kommunen. Där förde hon fram påståenden om att avloppsanläggningen på deras fastighet var ur funktion och att hans familj hade obetalda skulder till Reaxer AB. På grund av hennes agerande har de tvingats kontakta socialkontoret för att reda ut den uppkomna situationen. BB:s agerande, främst att hon kontaktade socialkontoret, har varit mycket kränkande för honom och hans familj.

Utredning

Muntliga upplysningar och handlingar hämtades in från Miljö- och byggnämnden i Härjedalens kommun. Härefter anmodades nämnden att göra en utredning och yttra sig över innehållet i AA:s anmälan, särskilt avseende kontakten med socialkontoret.

I remissvaret anförde nämnden följande (bilagorna utelämnas här).

Miljö- och byggkontoret mottog den 5 maj 2009 klagomål angående en över-svämmad avloppsanläggning på G 12:15 tillhörande G 11:3.

Den 6 maj 2009 inspekterade miljöinspektörerna BB och CC anläggningen. Vid inspektionen gick inspektörerna direkt till slambrunnen enligt beskrivning lämnad vid klagomålet. På platsen syntes spår efter bräddning runt avloppsbrunnen i form av slamrester. Vätske-/slamnivån i brunnen låg för högt föra att kunna avgöra om den

hade några skiljeväggar. Därefter kom AA ut och inspektörerna presenterade sig och framförde att det inkommit klagomål på att AA:s slambrunn svämrat över.

AA berättade att brunnen svämrat över men att han trodde det berodde på en ispropp. Han berättade även att de varit tvungna att flytta hela infiltrationsanläggningen kort efter att de köpt huset på grund av att grannen gjort något med vägen/infarten till huset och att anläggningen därmed inte var så gammal.

BB förklarade att slambrunnen behövde tömmas för att kunna konstatera om översvämningen berodde på en ispropp eller om det var infiltrationen som hade bristande kapacitet. Ytterligare en anledning till att slamtömma brunnen omgående var risken för att infiltrationen skulle slamma igen då slamavskiljande väggar i brunnen ej syntes och slam därmed följde med avloppsvattnet ut i infiltrationen.

Tillsammans med AA gick BB och CC runt på AA:s egen tomt för att se om det fanns någon alternativ plats på den egna fastigheten för en ny avloppsanläggning. På grund av storleken på tomten och den egna vattenbrunnens belägenhet bedömdes detta ej som lämpligt. AA frågade efter möjliga alternativ till nuvarande avloppsanläggning och i samband med detta nämndes torrtoalett som hastigast.

AA var den som själv, i anslutning till frågor om vad han skulle kunna tänka göras för att åtgärda anläggningen, berättade att han för tillfället var utan fast inkomst och att familjen inte skulle ha råd att omgående beställa slamtömning och än mindre eventuellt iordningställa avloppsanläggningen. I samband med detta berördes läget på arbetsmarknaden under rådande lågkonjunktur. AA undrade även vad som skulle hända om han inte tömde brunnen. BB förklarade att miljö- och byggnämnden då skulle vara tvungna att förelägga om åtgärd. AA undrade även vad som skulle hända om de även då inte gjorde något åt anläggningen och fick förklarat att det finns möjlighet att förena ett föreläggande med vite.

AA uppmanades av BB att ta kontakt med slamtömningsentreprenören för överenskommelse om slamtömning och betalning. Detta skulle AA göra och återkomma dagen efter.

Då AA ej återkom ringde BB upp slamtömningsentreprenören för att höra om de kunde utföra slamtömning trots tidigare obetalda fakturor. Detta var företaget ej villigt att göra. BB kontaktade då socialkontoret för att höra om de har möjlighet att ge stöd för åtgärd av avloppsanläggningen. Socialkontoret ansåg att BB skulle uppmana familjen att själva ta kontakt med socialkontoret samt att socialkontoret skulle meddelas om det beslutades att anläggningen skulle tas ur drift. Ytterligare kontakter har ej tagits med socialkontoret då beslutet om avloppsanläggningen ej vunnit laga kraft.

Avloppsanläggningen ligger på grannens mark och grannen har efter förfrågan blivit informerad om ärendets gång.

AA kommenterade remissvaret och förde fram ytterligare klagomål mot nämnden.

Miljö- och byggnämnden i Härjedalens kommun har genom beslut den 8 juli 2009 meddelat, dels förbud att fr.o.m. den 20 augusti 2009 släppa ut spillvatten till avloppsanläggningen, dels föreläggande angående användning av anläggningen till dess förbudet träder i kraft. Beslutet har överklagats till Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Rättslig reglering

Allmänt om tillsynsärenden enligt miljöbalken

En tillsynsmyndighet ska på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelat med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse (26 kap. 1 § andra stycket miljöbalken).

Vid handläggningen av ett tillsynsärende har myndigheten ett ansvar för att ärendet blir tillfredställande utrett. Myndigheten ska beakta möjligheten att hämta in upplysningar och yttranden från andra myndigheter, om det behövs.

Samverkan mellan myndigheter

I 6 § och 7 § andra meningen förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om samverkan mellan myndigheter. Av 7 § andra meningen framgår att myndigheten vid handläggningen av ett ärende ska beakta möjligheten att själv hämta in upplysningar och yttranden från andra myndigheter, om sådana behövs. I 6 § anges att varje myndighet ska lämna andra myndigheter hjälp inom ramen för den egna verksamheten. Den samverkan mellan myndigheter som avses i 6-7 §§ förvaltningslagen kan många gånger ske formlöst, t.ex. per telefon eller e-postmeddelanden osv. Det är myndigheten som avgör om den behöver hämta in upplysningar eller yttranden från en annan myndighet. I motiven till bestämmelsen (prop. 1985:86:80 s. 23 och 62) anges att bedömningen ska göras i första hand mot bakgrund av det allmänna krav på handläggningen som gäller enligt 7 § första stycket förvaltningslagen, dvs. att handläggningen ska vara så enkel, snabb och billig som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Vidare anges att bedömningen ska göras med beaktande av den rådande arbets- och resurssituationen hos myndigheten. Hänsyn måste också tas till att vissa intyg m.m. är avgiftsbelagda och att det skulle stå i mindre god överensstämmelse med avgiftsregleringen om myndigheten i sådana fall själv skaffade in uppgifter från andra myndigheter.

Samverkan mellan myndigheter kan också ske genom att en myndighet hämtar in ett yttrande från en annan myndighet genom remiss (13 § förvaltningslagen). På det sättet kan myndigheten få upplysningar om faktiska förhållanden som är av betydelse för ärendets avgörande, tillgodogöra sig den specialistkompetens som finns hos remissorganet eller kontrollera uppgifter som lämnats av en part. I motiven till bestämmelsen (prop. 1985/86:80 s. 62 och 64) anges att myndigheten innan den beslutar om att hämta in yttrande genom remiss noga ska pröva behovet av åtgärden. I motiven sägs också att remissbehovet ska prövas från fall till fall med beaktande av kravet enligt 7 § förvaltningslagen att handläggningen ska vara så enkel, snabb och billig som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Bedömning

Miljö- och byggnämnden har handlagt ett tillsynsärende enligt miljöbalken. Den 8 juli 2009 avslutades ärendet genom ett beslut om föreläggande och förbud. Ärendet har gällt frågan om en avloppsanläggning uppfyller de grundläggande krav som gäller enligt miljöbalken; att avloppsvatten avleds och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer (9 kap. 7 § miljöbalken).

Av utredningen framgår att en handläggare hos miljö- och byggnämnden, som ett led i handläggningen av tillsynsärendet, tog kontakt med socialkontoret i kommunen. Syftet var, som det får uppfattas, att undersöka om ekonomiskt bistånd skulle kunna lämnas för att åtgärda avloppsanläggningen. Av remissvaret framgår

inte vilka närmare överväganden som gjordes innan kontakten med socialnämndens förvaltningsorganisation togs.

Jag har förståelse för AA:s reaktion på nämndens från hans synpunkt sett egenmäktiga agerande. De frågeställningar som miljö- och byggnämnden haft att ta ställning till i tillsynsärendet har gällt om avloppsanläggningen i något hänseende varit bristfällig och om det varit miljömässigt motiverat att besluta om åtgärder för att komma tillrätta med dessa. En prövning av det slaget kan göras utan hänsyn till hur eventuella åtgärder kan finansieras. Det har mot den bakgrunden och såvitt framkommit inte funnits något skäl för miljö- och byggnämnden att i det här fallet hämta in upplysningar från eller på något annat sätt samverka med socialnämnden.

Vad som i övrigt har framkommit i ärendet ger inte anledning till något uttalande eller någon åtgärd från min sida